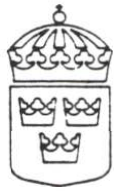
Riksdagens protokoll 1990/91:74

Fredagen den 8 mars

Kl. 14.00–14.02

Protokoll
1990/91:74

1 § Återkallelse av motioner

Förste vice talmannen meddelade att Magnus Persson (s) och Kristina Svensson (s) i skrivelse den 21 februari återkallat den av dem väckta motionen 1990/91:Kr306 Stöd till länsmuseerna.

Vidare hade Claes Roxbergh (mp) i skrivelse den 7 mars återkallat den av honom m.fl. väckta motionen 1990/91:Bo21 med anledning av proposition 1990/91:92 Förslag till ny bostadsrättslag, m.m.

Förste vice talmannen anmälde att hon avskrivit dessa motioner.

Skrivelserna lades till handlingarna.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1990/91:120 till socialutskottet

Motionerna
1990/91:Sk50 och Sk51 till skatteutskottet
1990/91:L17 och L18 till lagutskottet
1990/91:N17 till näringsutskottet

3 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Proposition
1990/91:116 En gemensam nordisk arbetsmarknad för personer med högre utbildning

Konstitutionsutskottets betänkande
1990/91:KU31 Riksdagen och dess myndigheter

Finansutskottets betänkande
1990/91:FiU20 Den ekonomiska politiken och budgetregleringen

Justitieutskottets betänkande
1990/91:JuU11 Terroristlagstiftningen

Lagutskottets betänkande
1990/91:LU16 Ideella föreningar

Kulturutskottets betänkande
1990/91:KrU14 Stöd till trossamfund m.m.

Jordbruksutskottets betänkanden
1990/91:JoU18 Djurskydd m.m.
1990/91:JoU20 Djurförsök m.m.

Näringsutskottets betänkanden
1990/91:NU21 Bidrag mot royalty
1990/91:NU22 Näringsfrihetsombudsmannen och statens pris- och konkurrensverk

4 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställts

den 7 mars

1990/91:162 av *Margareta Persson* (s) till utrikesministern om kidnappade barn med utländska pappor:

I Sverige finns i dag ganska många svenska kvinnor som fått sina barn kidnappade av barnens utländska pappor. Trots att svenska domstolar tilldömt kvinnan vårdnaden, så finns det nu alltför många fall där mannen tagit barnen och lämnat dem i sina hemländer. Kvinnorna har mycket små chanser att återfå vårdnaden om barnen, många har inte ens någon möjlighet att träffa barnen. Ett vanligt mönster tycks vara att männen lämnar barnen i sina hemländer till släktingar eller andra, men återvänder sedan själva till Sverige för att bo här.

De här fallen är mycket tragiska. Naturligtvis är det också svårt för svenska myndigheter att få andra länder att lämna tillbaka barnen. Samtidigt måste vi i Sverige göra allt vi kan för att lindra de här familjetragedierna. Hitintills upplever de svenska kvinnor som utsatts för detta att stödet från svenska myndigheter inte varit tillräckligt aktivt.

Det finns många svåra frågor förknippade med de här ärendena. Vissa av dessa frågor är ändå sådana som svenska myndigheter faktiskt kan göra någonting åt.

Många av de här männen som har begått brott enligt svensk lag genom att

röva bort barnen till ett annat land, får fortfarande vistas i Sverige. För att utvisas ur Sverige krävs att brottet är grovt. Min uppfattning är att det är ett grovt brott att röva bort barnen från sin mor.

Flera av de här utländska männen har också beviljats svenskt medborgarskap, efter att de rövat bort barnen och fört dem ur riket. Det kan inte vara rimligt att svenskt medborgarskap beviljas när de begått ett sådant, i mitt tycke, mycket grovt brott.

Flera av de berörda kvinnorna har berättat att de på grund av ekonomiska skäl inte har någon möjlighet att besöka sina barn kontinuerligt, även om fadern tillåter det. Eftersom barn förändras mycket snabbt, glömmer språket, kan få felaktiga förställningar om sin mor etc. är det viktigt med en regelbunden kontakt. Det måste vara möjligt att ge dessa kvinnor ett ekonomiskt bistånd för att de skall kunna upprätthålla kontakten med barnen. I några fall har socialbidrag betalats ut ett par gånger, efter lång och ingående prövning. Men förståelsen för de här problemen är inte alltid tillräckligt stor. Det borde vara dags för regeringen att se över vilka möjligheter som kan finnas för att de här kvinnorna lättare skall kunna få ekonomiskt bistånd.

Kvinnorna det gäller kommer i kontakt med många myndigheter i sin förtvivlade jakt efter sina barn. Förståelsen och kunskapen kring den djupa problematik som kvinnorna lever med är ofta alltför ringa. Det finns därför anledning att information och utbildning till olika myndigheter sätts i gång för att lättare kunna hjälpa den här gruppen. I vissa avseenden räcker mer kunskap, i andra fall är det förändrad lagstiftning som krävs. När frågorna om kvinnomisshandel i slutet på 1970-talet äntligen sattes på den politiska dagordningen, så ledde det till många åtgärder, både av social och lagstiftningskaraktär från samhällets sida. De här kvinnorna kan inte längre ensamma bära på sin förtvivlan, utan att samhället på ett aktivt sätt försöker stödja dem. Nu är det dags för regeringen att sätta de här frågorna på dagordningen.

Det är också viktigt att regeringen tar initiativ till förnyade konventioner med andra länder i dessa ärenden. Förutom själva grundfrågan om vårdnaden, så är det viktigt är det skapas konventioner kring umgängesrätt, så att kvinnorna åtminstone ges en möjlighet att träffa barnen ensamma. Flera kvinnor har vittnat om svårigheterna att få vara med barnen ensamma, om de nu kommit så långt att de alls får träffa dem. Kring umgängesrätten borde det vara möjligt att träffa avtal med andra länder.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga utrikesministern:

Är utrikesministern beredd att ta förnyade initiativ med berörda länder för att skriva konventioner om vårdnad och umgänge?

Är utrikesministern beredd att utvisa de utländska medborgare som rövat bort barnen?

Är utrikesministern beredd att ändra lagen så att svenskt medborgarskap inte skall kunna beviljas när man brutit mot lagen och rövat bort barnen?

Är utrikesministern beredd att verka för att svenska myndigheter ger de här kvinnorna allt stöd, både socialt, juridiskt och ekonomiskt?

5 § Anmälan om frågor

Anmäldes att följande frågor framställts

den 7 mars

1990/91:453 av *Berith Eriksson* (v) till statsrådet Maj-Lis Lööw om förläggningen av flyktingbarn:

Efter att ha sett hur illa ett av landets flyktingförläggningar fungerar, med nedslitna trånga lokaler, med många i varje rum, med barn som inte har möjlighet att röra sig fritt etc., så anser jag att Sverige inte följer FNs konvention om barnets rättigheter, en konvention som vi undertecknat. Den standard som vi erbjuder flyktingbarnen är ibland långt under den standard som vi anser skall finnas för att barn skall ges förutsättningar till en god fysisk, psykisk, andlig, moralisk och social utveckling.

Min fråga är: Vilken levnadsstandard anser invandrarministern att ett flyktingbarn skall ha i Sverige?

1990/91:454 av *Berith Eriksson* (v) till statsrådet Maj-Lis Lööw om förordnande av god man för föräldralösa flyktingbarn:

För att skydda minderåriga som inte har sina föräldrar tillgängliga så finns möjligheten att förordna en god man för barnet. Det händer nu att ensamma flyktingbarn får vara i landet många månader utan att få någon god man. Enligt rekommendationer skall detta göras i särskild ordning så fort polisen anmält att ett ensamt barn kommit till landet. Dessa rekommendationer följs inte.

Min fråga är: Vad kommer invandrarministern att göra för att underåriga som inte har någon rättsförmåga får en god man som kan vårda barnets angelägenheter?

1990/91:455 av *Stig Bertilsson* (m) till bostadsministern om idrottsrörelsens ekonomiska villkor:

I en interpellation, daterad den 13 februari 1991, ställd till idrottsminister Ulf Lönnqvist, har jag efterfrågat om statsrådet är beredd att medverka till att ge idrottsföreningar avdragsrätt för ingående moms. Frågan om en utredning om de ideella föreningarnas avgifts- och skattesituation har också aktualiserats i interpellationen.

Interpellationen var ställd till idrottsministern mot bakgrund av hans uttalanden om föreningars möjligheter att genom olika manövrar undgå beskattning. Statsrådet har bl.a. anvisat bildandet av ekonomiska föreningar som en för föreningslivet i detta avseende framkomlig väg.

Jag har nu erfarit att interpellationen överlämnats till biträdande finansministern för besvarande. Mot bakgrund härav och mot bakgrund av att de åtgärder som idrottsministern uttalat sig för har ifrågasatts och dessutom liknar skatteplanering – något som man vanligtvis inte förknippar med ideella föreningars verksamhet, vill jag ställa följande fråga till idrottsministern:

Står de av idrottsministern föreslagna åtgärderna i överensstämmelse med nu gällande skattelagstiftning?

1990/91:456 av *Annika Åhnberg* (v) till statsrådet Margot Wallström om stödet till konsumentorganisationerna:

Vart tog stödet till konsumentorganisationerna vägen?

Riksdagen biföll våren 1990, i samband med det livsmedelspolitiska beslutet, delvis en motion från vänsterpartiet om ekonomiskt stöd till konsumentorganisationer. Syftet var att öka möjligheterna att i omställningsperioden bevaka konsumenternas intressen.

Beloppet 2 000 000 kr. var litet i förhållande till behovet och i jämförelse med de belopp som satsades på omställningen i övrigt, men det var en början. Det dröjde länge innan konsumentverket började fördela pengarna. Nu visar det sig att de till största delen går till stora institutionaliserade och ekonomiskt välförsedda organisationer, som borde ha engagerat sig på eget initiativ och med egna medel för länge sedan.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga: Avser regeringen vidta åtgärder för att öka ideella konsumentorganisationers möjligheter att i samband med den nya livsmedelspolitiken bevaka konsumenternas intressen?

den 8 mars

1990/91:457 av *Hugo Andersson* (c) till miljöministern om miljösamarbetet med Lettland:

Riksdagen beslutade 1990 om ett ekonomiskt stöd till Estland, Lettland och Litauen. Stödet skall enligt beslutet bl.a. inriktas på att hjälpa till med finansieringen av nödvändiga miljöåtgärder. Stödet kanaliseras via UD.

Centern ansåg att bättre effektivitet i stödet skulle uppnås om miljösamarbetet kanaliserats via myndigheter som redan arbetar med miljöfrågor.

Enligt företrädare för det lettiska parlamentet startade samarbetet mellan Lettland och Sverige bra. Tyvärr anser man nu att den svenska regeringen tappat tempo i miljösamarbetet. Miljösituationen kräver snabba insatser. Det är därför nödvändigt att regeringen gör stora insatser för att snabba på hjälpinsatserna.

Vilka åtgärder avser miljöministern att vidta för att snabbt fullfölja den beslutade hjälpen på miljöområdet till Lettland?

1990/91:458 av *Per-Ola Eriksson* (c) till industriministern om småföretagens behov av bankkrediter:

Småföretagen är näringslivets ryggrad och framtid. Det är dessa företag som skall växa och trygga sysselsättningen. På områden som innovationer, produktutveckling och ny teknik spelar de mindre företagen en betydande roll.

Bankernas kreditgivning till småföretagen är viktig för att de skall kunna utvecklas. Den stramare hållning som bankerna nu uppvisar mot småföretagen inger därför oro.

Med anledning av detta vill jag till industriministern ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser industriministern vidta för att trygga småföretagens behov av bankkrediter?

1990/91:459 av *Per-Ola Eriksson* (c) till statsrådet Anita Gradin om ett eventuellt avtal med EG inom jordbruksområdet:

I utrikeshandelsministerns information till riksdagen den 7 mars 1991 om EES-förhandlingarna anfördes bl.a. följande: "Inom ramen för en tillfredsställande helhetslösning som också beaktar Sveriges offensiva intressen – bl.a. vad gäller livsmedelsprodukter – kan ytterligare liberaliseringar aktualiseras."

Jag vill med anledning av detta fråga utrikeshandelsministern:

Förbereder den svenska regeringen ett bilateralt avtal med EG inom jordbruksområdet i anslutning till ett EES-avtal, med syfte att försämra det svenska gränsskyddet och vad omfattar i så fall överläggningarna?

1990/91:460 av *Arne Mellqvist* (s) till statsrådet Göran Persson om studiestödsorganisationen:

Efter förslag från regeringen godkände riksdagen i våras riktlinjerna för en successiv övergång till en organisation med en sammanhållen länsstudiestödsnämnd i varje län samt bemyndigade också regeringen att vidta de förberedelseåtgärder som behövs för att kunna genomföra omorganisationen.

Jag upplever dock att processen har bromsats upp.

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att den av riksdagen godkända omorganisationen av studiestödsorganisationen skall fullföljas?

1990/91:461 av *Marianne Jönsson* (c) till socialministern om pensionstillägg för föräldrar som vårdat handikappat barn:

Fr.o.m. den 1 januari 1991 utgår ett särskilt pensionstillägg till de föräldrar som under sin yrkesverksamma tid avstått från förvärvsarbete för att vårda handikappat barn. På grund härav har de inte kunnat erhålla några ATP-poäng.

I SFS 90:773 av den 3 juli 1990 anges de kriterier som skall vara uppfyllda för att särskilt pensionstillägg skall utgå. För att få detta skall man bl.a. ha vårdat sitt handikappade barn i minst tio år. Det handikappade barnet skall ha uppburit såväl förtidspension som handikappersättning. Vidare skall hänsyn tas till om barnet har tillbringat tid i skolan m.m.

Reglerna för att erhålla det särskilda pensionstillägget har visat sig vara mycket snäva. Många som vårdat handikappat barn och trott sig kunna erhålla det särskilda pensionstillägget får besvikna konstatera att denna reform ej gäller dem.

Föräldrar som vårdar handikappade barn utför en stortartad insats. De har rätt att kräva samhällets stöd. Det särskilda pensionstillägget utmålades av den socialdemokratiska regeringen som en stor förbättring. Föräldrar till handikappade barn kan instämma häri.

Jag vill därför ställa följande fråga till socialministern:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att möjliggöra för föräldrar som vårdat handikappat barn att lättare erhålla särskilt pensionstillägg?

6 § Kammaren åtskildes kl. 14.02.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

OLOF MARCUSSON

/Barbro Karlsson

Innehållsförteckning

Fredagen den 8 mars

1 § Återkallelse av motioner 1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott 1
3 § Bordläggning 1
4 § Anmälan om interpellation
1990/91:162 av Margareta Persson (s) om kidnappade barn med utländska pappor 2
5 § Anmälan om frågor
1990/91:453 av Berith Eriksson (v) om förläggningen av flyktingbarn 4
1990/91:454 av Berith Eriksson (v) om förordnande av god man för föräldralösa flyktingbarn 4
1990/91:455 av Stig Bertilsson (m) om idrottsrörelsens ekonomiska villkor 4
1990/91:456 av Annika Åhnberg (v) om stödet till konsumentorganisationerna 5
1990/91:457 av Hugo Andersson (c) om miljösamarbetet med Lettland 5
1990/91:458 av Per-Ola Eriksson (c) om småföretagens behov av bankkrediter 5
1990/91:459 av Per-Ola Eriksson (c) om ett eventuellt avtal med EG inom jordbruksområdet 6
1990/91:460 av Arne Mellqvist (s) om studiestödsorganisationen 6
1990/91:461 av Marianne Jönsson (c) om pensionstillägg för föräldrar som vårdat handikappat barn 6

gotab 98322, Stockholm 1991